

COL-LECCIÓ LOCAL I BIBLIOTECA PÚBLICA: UN BINOMI NECESSARI

Josep VIVES i GRÀCIA
Gabinet tècnic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

1. L'interès de la col·lecció local a la biblioteca pública

Tradicionalment, la biblioteca pública ha tingut un interès especial en la gestió dels fons d'interès local. La col·lecció local la podríem definir com "la secció de la biblioteca pública formada pel conjunt de documents, propis de biblioteca, relacionats amb una àrea geogràfica determinada, que té per objectiu recollir tots els materials que poden ser útils per a l'estudi d'una zona tant del passat com de l'actualitat i del futur".⁶

Hom situa la creació de seccions d'interès local a les biblioteques públiques a partir de la proposta de William H.K. Wright, que el 1877 va elaborar un document a la Librarian Association del Regne Unit on apostava per la creació d'aquest tipus de fons⁷.

El Manifest de la Unesco per a la biblioteca pública⁸ (1994) es pot considerar com el document bàsic de les biblioteques públiques en allò que fa referència a les seves funcions. De la lectura del Manifest podem extreure una sèrie d'accions pròpies de les biblioteques públiques que tenen molt a veure amb la gestió de la col·lecció local i que es concreten en els següents mandats:

Donar suport tant a la formació individual i la formació autodidacta com a la formació acadèmica en tots els nivells.

⁶ Assumpta BAILAC (*et al.*) (1989), «Col·lecció local a la biblioteca pública: Recomanacions bàsiques», *Item*, núm. 4, p. 67–76. <<http://www.racocat.net/index.php/Item/article/view/22335/22169>>

⁷ Francisco Javier GARCÍA GÓMEZ i Antonio DÍAZ GRAU (2005), «La colección local en la biblioteca pública (I): Concepto, delimitación y justificación», *Boletín de la Asociación Andaluza de Bibliotecarios*, núm. 78, p. 19-42. <<http://www.aab.es/pdfs/baab78/78a1.pdf>>

⁸ <http://www.cobdc.org/publica/manifestos/manifest_bp.html>

Fomentar el coneixement del llegat cultural, la valoració de les arts, els descobriments científics i les innovacions.

Donar suport a la tradició oral.

Garantir l'accés dels ciutadans a tota mena d'informació de la comunitat.

Proveir de serveis informatius adients a les empreses, a les associacions i als grups d'interès d'àmbit local.

La biblioteca és, d'acord amb això, un lloc destinat a la formació dels seus usuaris, que ha de donar rellevància al llegat cultural, tot assegurant l'accés a qualsevol tipus d'informació. És de destacar l'esment que el Manifest fa sobre la necessitat de donar suport a la tradició oral de la comunitat, especialment en aquells territoris on aquesta és la forma més habitual de transmissió cultural.

Paral·lelament, les Directrius IFLA/UNESCO per al desenvolupament del servei de biblioteques públiques⁹ (2001) fan una especial referència a les accions que les biblioteques públiques han de realitzar en relació a la cultura local:

La biblioteca pública ha de ser una institució bàsica en la comunitat local pel que fa a la recopilació, preservació i promoció de la cultura local en tota la seva diversitat. Això es pot aconseguir de diverses maneres; per exemple, el manteniment de fons d'història local, exposicions, sessions de narració de contes, publicacions de temes d'interès local i desenvolupament de programes interactius sobre qüestions locals. En els llocs on la tradició oral sigui un mètode important de comunicació, la biblioteca pública ha de promoure'n el manteniment i desenvolupament.

La Local History Committee of the History Section, de la Reference and Adult Services Association de l'American Library Association, va elaborar el 2005 les Directrius per organitzar col·leccions d'història local, que estableixen una sèrie de pautes a considerar per les biblioteques a l'hora d'entomar l'organització de les col·leccions locals de les biblioteques.

Val la pena reproduir en aquest text aquestes directrius en la traducció¹⁰ que Vela va realitzar el 2006.

1.0 Consideracions prèvies a la redacció d'un compromís per desenvolupar la col·lecció d'història local

1.1 Caldrà establir i mantenir un diàleg entre les institucions locals i els seus gestors: considerar el que s'ha col·leccionat fins ara, quins serveis es

---

⁹ <http://www.cobdc.org/publica/directrius/IFLA_publicues.pdf>

¹⁰ American Library Association. Reference and Adult Services. Local History Committee of the History S (2006), «Directrius per organitzar col·leccions d'història local», BiD: Textos universitaris de biblioteconomia i documentació, núm. 17. <<http://www.ub.edu/bid/17vela.htm>> [Consulta: 05-07-2012].

necessiten, amb quina exhaustivitat es col·leccionen els materials i quins acords de col·laboració i de cooperació seran necessaris. Caldrà concretar el dipòsit més desitjable per a cada tipus de material, d'acord amb el seu ús, la difusió i la preservació.

2.0 Abast i serveis de la col·lecció

2.1 Caldrà identificar l'enfocament i l'abast de la col·lecció i els factors que poden limitar-la, com ara criteris geogràfics, de format, etc.

2.2 Caldrà identificar la gamma de serveis que s'oferirà, tant de manera local com a distància.

3.0 Desenvolupament de la col·lecció

3.1 Caldrà redactar una política d'adquisicions per recollir els materials de la història local.

Concretar l'àrea geogràfica que es voldrà incloure en la col·lecció.

Descriure els materials que voldrà recollir el centre i el grau d'exhaustivitat amb què seran col·leccionats.

Descriure els formats que es col·leccionaran.

Identificar els tipus de materials que no quedaran recollits pel centre. Altres centres podrien estar més ben equipats per tenir certs tipus de materials. Alguns materials podrien no acceptar-se per qüestions de preservació.

Identificar aquelles matèries que seran adquirides solament de manera cooperativa.

3.2 Caldrà redactar unes normes sobre les condicions d'acceptació de donatius i llegats. S'hauran d'incloure fórmules del tipus "protocols de transferències".

3.3 Caldrà redactar unes normes sobre restriccions que estiguin plenament d'acord amb la política de la institució. Caldria tenir present protocols paral·lels d'altres organitzacions professionals.

4.0 Localització i accés a la col·lecció

4.1 Caldrà situar la col·lecció d'història local en un lloc identificable dins de la biblioteca, separada d'altres col·leccions. En el web de la biblioteca caldrà crear també un espai propi destinat a la col·lecció d'història local.

4.2 Caldrà proveir-la d'un entorn que afavoreixi la preservació dels materials.

4.3 Caldrà designar un espai segur per a la col·lecció d'història local amb un sistema apropiat per controlar els materials.

4.4 Caldrà establir una política d'accés clara i visible.

4.5 Caldrà proporcionar un equipament i un espai de treball idoni per consultar la col·lecció.

4.6 Caldrà contractar personal professional per recollir, tractar, mantenir i facilitar l'accés a la col·lecció d'història local. Aquests professionals podran ser ajudats per d'altres de no professionals amb formació i per voluntaris.

5.0 Consideracions de caràcter econòmic

- 5.1 Caldrà disposar d'un pressupost suficient per a l'adquisició, el tractament i la conservació de la col·lecció d'història local, i també per a la provisió de personal.
- 5.2 Caldrà disposar de pressupost per a l'accés físic i l'encabiment de la col·lecció.
- 5.3 Caldrà disposar de pressupost per reproduir i reformatar materials rars o fràgils.

Al nostre entendre, cal destacar d'aquestes directrius la referència que es fa a la necessitat d'establir un diàleg, constant, amb la resta d'institucions culturals de la localitat. És a partir d'aquí que cada biblioteca aplicarà les directrius en funció de les seves pròpies necessitats.

Algunes biblioteques incorporen a les seves polítiques de col·lecció els criteris pels quals seleccionaran la col·lecció local. És el cas, per exemple, de les biblioteques de la ciutat de Barcelona, que al seu document Política de Desenvolupament de la Col·lecció de les Biblioteques de Barcelona 11 descriuen que:

La col·lecció local és la secció de la biblioteca pública formada pel conjunt de documents propis de biblioteca de temàtica relacionada amb l'àrea geogràfica d'influència de la biblioteca i amb valor per al coneixement del passat, del present i de les perspectives de futur.

Com a punt d'accés a la informació local, les Biblioteques de Barcelona han de recopilar de manera exhaustiva els documents que tracten sobre el municipi de Barcelona, així com dels districtes i barris en particular, segons l'àrea d'influència de cada biblioteca.

Aquesta col·lecció recull i conserva materials relatius a Barcelona des del vessant històric, geogràfic, social, cultural...

El fons de la col·lecció local de la biblioteca de districte és més exhaustiu que el de les biblioteques de barri i ha de permetre a la biblioteca esdevenir, juntament amb l'arxiu municipal del districte, el principal centre de recerca local. Ha d'establir amb la resta de biblioteques del districte:

(...)

És molt important definir clarament aquest àmbit geogràfic, ja que és el denominador comú de tota la temàtica que reculli la col·lecció local: què s'entén físicament per "local".

• Especificació del material que formarà part de la col·lecció. La biblioteca pública, els arxius dels districtes, l'arxiu històric de la ciutat i els museus són els responsables de gestionar la memòria local. Cada institució ha de gestionar els documents que siguin de la seva competència per evitar

---

¹¹ <http://issuu.com/bibliotequesbcn/docs/pdc_maquetat_5_def>

duplicitats i esforços inútils.

La biblioteca ha d'especificar quin tipus de material ha de formar part de la col·lecció local, pensant en el seu tractament intel·lectual (catalogació, classificació i indexació), en la seva conservació indefinida, en la seva preservació i en la seva consulta.

La política de les biblioteques municipals barcelonines exclou expressament document que es consideren més propi d'un arxiu:

La col·lecció local no inclou material menor que seria més propi de la col·lecció d'un arxiu (programes de festes, fotografies...).

Tot i l'interès que el sector bibliotecari té per la col·lecció local val a dir que la legislació sectorial no fa cap referència a aquesta secció. Només podem trobar una breu referència la gestió de la col·lecció local al Decret 124/1999, de 4 de maig, sobre els serveis i el personal del Sistema de Lectura Pública de Catalunya quan s'enumeren les funcions de les biblioteques centrals comarcals:

Art. 3.2.

Són funcions de comarcalitat de les biblioteques centrals comarcals:

(...) c) Elaborar la col·lecció local de la comarca, en col·laboració amb les restants biblioteques, especialment pel que fa als municipis que no disposen de biblioteca pública.

2. Exemples de bones pràctiques en matèria de dinamització de la col·lecció local

Cada biblioteca pública és un món i no podem generalitzar les pràctiques de gestió pel què respecta a les col·leccions locals que les biblioteques públiques tenen. És impossible explicar una col·lecció local sense explicar les circumstàncies particulars de cada localitat. Per entendre les accions en matèria de col·lecció local cal entendre quins són els actors territorials, la seva evolució i les relacions establertes al llarg del temps. Aquestes relacions poden ser de cooperació, coordinació o competència.

A partir, però, dels fons locals, la majoria de biblioteques intenten donar-los valors a partir dels recursos als quals tenen accés.

2.1. PRESENCIA AL WEB DE LES COL·LECCIONS LOCALS

Les col·leccions locals de les biblioteques públiques acostumen a estar descrites en els respectius webs.

Ajuntament de Barcelona

Castellano

Biblioteques de Barcelona
B. Vila de Gràcia

Diputació Barcelona
 xarxa de municipis

AGENDA DIRECTORI ON SOM

Biblioteca

Col·lecció

Fons general

Diaris i revistes

Audiovisuals

Col·lecció local

Lectura Fàcil

Audiollibres

Novetats

Donatius

Cultures de la Mediterrània

Serveis i activitats

Àrea Infantil

Biblioteca Virtual

Opineu

Biblioteca Vila de Gràcia > Col·lecció > Col·lecció local

Envia a un amic/liga

Col·lecció local

La col·lecció local consta de:

- Libres, fulllets, cartells i altres documents que fan referència a la vila de Gràcia.
- Informació de la Festa Major de Gràcia.
- Revistes locals.

Tracten sobre les associacions, les entitats, les tradicions, els costums, els escriptors i els artistes del barri.

Més informació

- Catàleg de la biblioteca

Fons local de la Biblioteca Vila de Gràcia

Generalitat de Catalunya
 www.gencat.cat

Contacte Mapa Web Castellano Cerca

Biblioteca Pública de Girona

La Biblioteca

Recursos de consulta

Catàlegs

Fons bibliogràfic

Fons general

Fons local

Fons d'hemeroteca

Fons patrimonial

Col·leccions especials

Fons audiovisual

Serveis

Activitats

Web infantil

Webs i guies temàtiques

Biblioteca Pública de Girona > Recursos de consulta > Fons bibliogràfic > Fons local

Fons local

El fons local recull tot tipus de materials, més de 50.000 unitats, relacionats amb les comarques gironines i les persones que hi viuen, tant d'autors i autores d'aquí com de fora; així com tota la producció d'autors i autores gironins encara que la temàtica no sigui local, en qualsevol suport (llibres, fullatons, revistes, audiovisuals i materials diversos).

Diverses monografies, publicacions periòdiques, mapes i gravats s'han digitalitzat.

Col·lecció local de la Biblioteca Pública de Girona

bibliotkcambriils

Recuperant el passat!

Biblioteca Pública Municipal de Cambrils

WEB DE COL·LECCIÓ LOCAL

Ruta Vilafortuny

Fons local de la Biblioteca de Cambrils

Algunes biblioteques, per donar encara més visibilitat a les seves col·leccions locals, editen guies generals o especialitzades sobre aquest fons i aprofiten les noves eines de les xarxes socials per fer-ne difusió, com és el cas d'ISSUU o Slideshare.

Search IssuuBrowse ▾

Bibliografia col·lecció local

August 22, 2011 [biblioteca_ramon_dalos-moner](#) 61 other publications ▾ Subscribe

 Magrada 15

Bibliografia col·lecció local sobre el barri del Besòs-Maresme, així com del districte de St. Martí de la Biblioteca Ramon d'Alòs-Moner de Barcelona. [More](#)

CommentsArticles158 views

Bibliografia sobre la col·lecció local del barri del Besòs-Maresme – Biblioteques de Barcelona

Cartells de la col·lecció local a Slideshare– Biblioteques públiques de Cornellà

2.2. ACCÉS A COL·LECCIONS D'INTERÈS LOCAL

Certament, la conservació de les col·leccions locals és un dels objectius de les polítiques de desenvolupament d'aquests fons. Dit això, però, l'objectiu dels fons que es preserven és fer-los accessibles a aquelles persones que en tenen necessitat. Es dona el cas, a més a més, que els fons d'interès local són molts cops inèdits i per tant només accessibles des de biblioteques, arxius o centres d'estudis locals. Podem convenir, creiem, de la necessitat de fer els possibles per millorar en general la difusió i accés a aquests fons.

Alguns dels factors que podem posar en discussió en aquest sentit són:

2.2.1. Dispersió de fons (biblioteques, arxius, museus, etc.)

És habitual que els fons d'interès local d'un territori determinat es trobin conservats en diferents centres culturals. De fet, no en podem establir una pauta. Una documentació concreta la podem trobar en diferents centres documentals: biblioteques, arxius, centres de documentació, etc., a nivell local o supramunicipal. Cada situació és diferent i resultat de la història d'aquell territori, de la relació entre les persones responsables dels seus centres culturals, etc. Hi ha massa variables per poder tenir una visió homogènia del país. En aquest sentit, potser sí que es troba a faltar alguna mena d'inventari general que aplegués els diferents fons d'interès locals amb una breu descripció de tot el que es pot trobar.

2.2.2. Dispersió per tipus de documents i normes de descripció diferenciades

A la ja comentada dispersió dels fons d'història local cal afegir una nova variable: el tractament diferenciat que reben els documents en funció del tipus de centre que els acull. D'aquesta manera, és probable que una fotografia, una carta, un cartell, etc. rebin tractament diferenciats en funció de si aquest document forma part de la col·lecció d'un arxiu, d'una biblioteca, d'un centre de documentació o d'un museu. És més, tradicionalment aquests diferents centres s'han "especialitzat" en recollir tipologies documentals específiques (per exemple, les biblioteques, llibres i revistes, els arxius, fotografies, cartes, etc.). De fet, fins ara era habitual assumir que biblioteques, arxius i museus s'especialitzessin en una determinada tipologia de documents de col·lecció local¹².

D'aquesta manera, podem trobar fàcilment fons "trossejats" en diferents centres documentals, encara més, descrits de maneres diferents i, generalment, informatitzats en sistemes d'informació diferents.

Aquesta és una realitat prou contrastada que segons alguns autors esdevé tràgica:

No obstante, la colección o sección local de la biblioteca pública [iv], no es el único recurso de temática local que podemos encontrarnos en nuestra área geográfica de competencia: Teléfono de Información al Ciudadano, Oficina de Información y Turismo, Archivo Municipal, Museo Municipal, Sistema de Información Local (SIL) de la Biblioteca Pública, Punto de Información, Centro de Información Juvenil y Sección Local de la Biblioteca Pública; estos y otros servicios son de información local y pueden darse todos en un municipio y suponen a veces redundancia y solapamiento en el trabajo que

---

¹² María ELVIRA Y SILLERAS (1987), «Aproximació a la col·lecció local», *Item: Revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 1 (juliol - desembre), p. 69-94
<<http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2714251&orden=166192&info=link>>

*se hace en ellos, y para el ciudadano, desorientación y frustración y a la postre desinformación, al verse rodeado de dispares focos de información que sólo en parte le solucionan sus requerimientos.*¹³

Certament, tot això no facilita la investigació. Els mitjans tecnològics actuals, però, podríem disminuir la necessitat d'aquesta diàspora documental i facilitar la localització dels fons. En aquest sentit, la digitalització de la documentació se'ns presenta com una eina molt vàlida, sempre i quan els diferents centres documentals es posin d'acord amb almenys tres qüestions que entenem que són bàsiques:

Acordar unes metadades mínimes comunes de descripció.

Utilitzar dipòsits digitals (repositoris interoperables) que compleixen els requeriments d'accés lliure mitjançant el protocol OAI-PMH (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting).

Acordar un calendari de digitalitzacions i intercanviar informació sobre els documents a digitalitzar pels diferents centres.

Aquests tres factors resulten, al nostre entendre, imprescindibles per tal d'evitar duplicitats i millorar la rendibilitat dels projectes de digitalització. Cal, en tot cas, evitar passar d'una diàspora analògica a una diàspora digital¹⁴.

2.2.3. Materials no descrits als catàlegs bibliotecaris (fotografies, cartells, etc.)

En el cas concret de les biblioteques, ens podem trobar que no sempre els documents de la col·lecció local estiguin descrits a nivell individual. L'eina bàsica de descripció a les biblioteques públiques és el catàleg. Els actuals sistemes d'informació de les biblioteques estan especialitzats en el tractament de documents tipus llibres i revistes. Això no vol dir que no sigui possible catalogar-hi altres tipologies documentals, com cartells, goigs, fotografies o cartes, però presenta més dificultat. Sovint, a més a més, la gestió d'aquests documents requereix d'un temps que no sempre es disposa, ja que la prioritat és la gestió dels documents "habituals" de les biblioteques.

2.2.4. Projectes de digitalització de la col·lecció local a biblioteques públiques

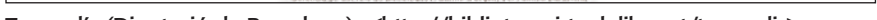
Abans de la generalització dels programes de digitalització massius, ja es va constatar que aquesta tècnica resultava ideal per facilitar l'accés a la col·

¹³ Francisco Javier GARCÍA GÓMEZ i Antonio DÍAZ GRAU (2005), «La colección local en la biblioteca pública...».

¹⁴ J. VIVES-GRÀCIA, J. ÁLVAREZ-GARCÍA i M. D. PORTÚS-VINYETA (2010), «Del zoo victoriano al ecosistema electrónico: La digitalización del patrimonio en una sociedad digital», *Revista de patrimonio cultural de España*. p. 129-145. <<http://eprints.rclis.org/bitstream/10760/15209/1/Zoodigital.pdf>>

Actualment, existeixen a Catalunya una bona colla de projectes de digitalit

- Les collections que s'hi incorporen són bàsicament de temàtica local. S'hi

2.2.4.2. Biblioteca Digital (Diputació de Girona)

El Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona dona accés a més de 260.000 pàgines de 239 capçaleres d'interès local de les biblioteques públiques gironines. Les revistes que s'hi inclouen són el resultat de les digitalitzacions que la Diputació duu a terme de les biblioteques de la seva demarcació.

Biblioteca digital

Diputació de Girona - HEMEROTECA

Està consultant **261.267** pàgines de premsa de **239** capçaleres.

Què?

☒ Textos que continguin les paraules

☐ O bé, les següents paraules:

☐ I que no incloguin les paraules:

Quan?

☒ Tot l'any

☐ En la data exacta de: -- / -- / 1842

☐ Al llarg de l'any: 1842

☐ Des de: 1842 fins: 2006

On?

☒ En tot el fons ☐ En les publicacions seleccionades

Biblioteques	Publicacions
☒ Biblioteca Comtat de Cerdanya	☒ «Arriba España! (1938 – 1967)
☒ Biblioteca de Figueres	☒ «El Hí (1916 – 1916)
☒ Biblioteca de Olot	☒ «Figueras (1853 – 1953)
☒ Biblioteca de Vilobí d'Onyar	☒ A la Lucha (1937 – 1937)

Com?

Ordenats: De més antic a més recent Resultats per pàgina: 12

Biblioteca digital (Diputació de Girona) <<http://www.bibgirona.cat/pages/hemeroteca>>

En paral·lel, algunes biblioteques han iniciat programes de digitalització propis del seus fons.

BIBLIOTECA FAGES DE CLIMENT

FIGUERES

Castellano | Français | English

AAA

Informació general

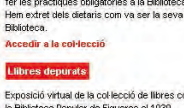

Serveis

Fons i seccions

Col·lecció local

Sala infantil

(bnc) > CL > Col·leccions digitalitzades

Col·leccions digitalitzades

La Biblioteca Fages de Climent va començar l'any 2000 un procés de digitalització de les col·leccions més valuoses del fons local: imatges, premsa, etc.

Àlbum Rabaudonadeu

Fons de 555 fotografies, testimoni de la història social empordanesa (païsatge, pobles, gent, oficis, lleure...) de finals del segle XIX.

Accedir a la col·lecció

Rosa Leveroni, bibliotecària

Rosa Leveroni (Barcelona, 1910-1985) va estudiar a l'Escola de Bibliotecàries entre els anys 1930 i 1933 i va fer les pràctiques obligatòries a la Biblioteca de Figueres. Hem extret dels dietaris com va ser la seva estada a la Biblioteca.

Accedir a la col·lecció

Llibres depreuats

Exposició virtual de la col·lecció de llibres contats de la Biblioteca Popular de Figueres el 1939

Accedir a la col·lecció

Cartells de circ

Selecció de cartells de circ i programes de mà sobre els diferents circs que van actuar a Figueres entre els anys 30 i 50 del segle XX.

Destaquem: Olympique Circus, Gran Circo Trebol, Circo Dorado.

El material pertany al fons de la Biblioteca.

Accedir a la col·lecció

Programes de fires i festes de la Santa Creu

Biblioteca Fages de Climent. Col·lecció local digitalitzada

Un projecte particular a destacar és el de la Biblioteca Pública de Tarragona. Des de l'any 1997, aquesta biblioteca elabora la base de dades de premsa local i comarcal, que actualment ja té més de 26.000 registres. Aquesta base de dades conté notícies publicades a la premsa (local, comarcal i nacional) al voltant de la ciutat i de les comarques tarragonines. A partir del 2005 s'hi poden trobar els documents digitalitzats.

The screenshot shows the website of the Generalitat de Catalunya, specifically the Biblioteca Pública de Tarragona. The page features a search interface for the 'Base de dades de Premsa Local i Comarcal'. On the left, there are three search options: 'Cerca bàsica', 'Cerca avançada', and 'Rees temàtiques'. The main search area has a text input field labeled 'Qualsevol camp' and two buttons: 'Cercar' and 'Esborrar'. At the bottom, there are links for 'Avís legal', 'Accessibilitat', 'Sobre gencat', and 'Generalitat de Catalunya'.

Biblioteca Pública de Tarragona. Base de dades de Premsa Local i Comarcal.

Altres exemples d'experiències d'interès en aquest camp serien les de la Biblioteca de Roquetes¹⁶ i de la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa¹⁷, que mantenen també sengles projectes de digitalització d'interès per a la historiografia local.

Tot i que no podem afirmar que la majoria dels fons d'interès local estiguin digitalitzats ni existeixi una previsió general de fer-ho, és ben cert que les biblioteques públiques tenen aquests fons com a prioritaris quan tenen programes de digitalització. És més, per a una biblioteca pública, el fons local és allò únic que les diferencia de les altres i és el primer material que es comença a digitalitzar.

Sens dubte caldrà insistir en la necessitat de disposar de plans de digitalització que facilitin la posada a disposició del públic d'aquesta documentació.

3. Consideracions finals

Els fons d'interès local són un dels actius de les biblioteques públiques catalanes. La seva recollida, gestió i difusió està força estesa entre totes les biblioteques del Sistema de Lectura Pública de Catalunya. El seu tractament, com hem vist, està força concretat mitjançant recomanacions internacionals normalitzades i això facilita la seva gestió.

El fons local permet a la biblioteca disposar d'un fons únic, de vegades inèdit, que l'arrela definitivament al territori.

¹⁶ <<http://bibliotecaroquetes.cat/>>

¹⁷ <<http://biblioteca.tortosa.cat/digital.html>>

La gestió del fons local, però, no és una cosa que es pugui fer de manera aïllada. És més, som partidaris de la idea que caldria aplicar fórmules de treball sistemàtiques de manera que sigui el mateix territori qui garanteixi que la seva conservació i difusió es fa a partir dels esforços de tots els centres culturals del municipi o comarca.

Precisament, però, aquesta especificitat local del fons dificulta poder oferir instruments de localització i descripció globals. És més, pot resultar necessari que per a una mateixa temàtica local concreta sigui necessari consultar més d'un centre. Dependrà en tot cas de les dinàmiques pròpies de cada territori el mecanisme que garanteixi l'accés al conjunt del fons. En aquest sentit, no ens podem estar d'apel·lar a la necessitat de coordinar els esforços en un mateix territori (local, comarcal o regional) per tal d'establir pautes i criteris comuns de selecció, preservació, localització i digitalització. Aquesta és l'única manera de garantir l'accés global al fons, evitant duplicitats i estalviant costos.

És imperatiu que els diferents centres documentals (biblioteques, arxius, museus, etc.) es coordinin en un mateix territori i ofereixin una imatge conjunta i global dels seus fons. Només aquesta suma a nivell local ens permetria obtenir una radiografia dels fons a nivell nacional.

Dit d'una altra manera, hem de deixar la cooperació (voluntària i més predicada que practicada) i passar a la coordinació, una relació a la qual creiem que ens obliga la gestió eficient dels recursos. Cal insistir amb què els propietaris dels fons d'interès local són els ciutadans i no els centres ni els professionals que els gestionen.

En un altre àmbit, cada cop és més fàcil i barat digitalitzar. D'aquesta manera, sembla imperatiu posar sobre la taula la necessitat de disposar de plans de digitalització a escala local dels fons locals. Ara bé, aquesta digitalització no es pot fer de qualsevol manera ni a qualsevol preu. És imprescindible garantir la preservació dels objectes digitals que es realitzin i la seva correcta indexació mitjançant esquemes de metadades normalitzats.

Actualment, la visibilitat dels nostres fons digitals depèn bàsicament de la indexació dels cercadors generalistes com Google o de cercadors temàtics com Europeana, Eureka o Hispana. Només si es compleixen els protocols tècnics necessaris, els nostres objectes digitals estaran presents i ben posicionats en aquests cercadors.

Per concloure, direm que creiem que estem en un bon moment per impulsar la gestió dels fons locals. Podem afirmar que actualment hi ha un interès especial per la memòria històrica i la seva recuperació. Una bona part d'aquesta recuperació només es pot fer mitjançant documents d'interès local i és la nostra obligació com a professionals fer possible que els usuaris puguin accedir als rics fons dels quals disposem.